

Schooleigen PROTOCOL VAN *Attendiz*

Fysiek beperkend handelen en/of
vrijheidsbeperkende maatregelen binnen
het onderwijs

Voorgenomen besluit CMT : 6-12-2023
Instemming GMR : -
Publicatiedatum : 11-12-2023
Evaluatie : 2026-2027

Protocol Fysiek beperkend handelen en vrijheidsbeperkende maatregelen

Naam school: TVC, locaties 't Woolde en Mota

Datum vaststelling MR: 27 maart 2023

Inleiding

In het Schoolveiligheidsbeleid van Attendiz besteden we aandacht aan het feit dat ondanks het geheel aan preventieve maatregelen, het soms noodzakelijk kan zijn om te handelen in geval van gevaarlijke (nood)situaties. In de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarin fysiek beperkend handelen noodzakelijk is, omdat er een onveilige situatie ontstaat voor de leerling zelf, medeleerlingen, personeelsleden en / of bezoekers. Het is belangrijk te realiseren dat er vooraf geen kant en klaar advies op plan kan worden opgesteld over hoe te handelen in alle situaties. Iedere situatie is anders, ieder kind is anders en iedere keer maakt een professional op basis van opgedane kennis en ervaring een professionele afweging hoe te handelen in deze specifieke situaties.

In ons handelen baseren we ons op de Richtlijn Fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen binnen het onderwijs, zoals dat door School & Veiligheid, het Nederlands Jeugdinstituut en het Gespecialiseerd Onderwijs (GO) is vastgesteld.

In dit schooleigen protocol leggen we uit welke voorwaarden, regels en afspraken we hebben rondom fysiek beperkend handelen.

De volgende uitgangspunten zijn leidraad:

- Vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

Het uitgangspunt is om geen of zo weinig als mogelijk vrijheidsbeperking (of onvrijwillige zorg) toe te passen. Subsidiariteit, proportionaliteit en effectiviteit van de genomen maatregelen moeten in acht worden genomen. Subsidiariteit betekent dat de gekozen maatregel noodzakelijk en het minst ingrijpend is. Proportionaliteit houdt in dat de maatregel niet zwaarder is dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie. Effectiviteit betreft de verwachting dat de gekozen maatregel effectief is.

- Evalueren van vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

De genomen maatregelen moeten worden geëvalueerd na afloop of gedurende de maatregel indien deze langdurig van aard is. Aan de hand van de evaluatie wordt bepaald of de maatregel moet worden bijgesteld. Per evaluatiemoment wordt bepaald wie er bij aanwezig moeten zijn.

In de hierna volgende tien paragrafen verantwoorden we ons als school over de wijze waarop wij invulling geven aan fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen.

1. Communicatie met onze interne samenwerkingspartner

Het protocol is besproken binnen ons team en met alle samenwerkingspartners die binnen onze school werkzaam zijn. Dit kan op tijdelijke basis voor begeleiding van leerlingen zijn, maar ook langdurige inzet, bijv. door de inzet van medewerkers van het jeugdhulpteam.

Onze pedagogische visie is ondersteunend aan het onderwijsproces. Nieuwe mensen worden middels een inwerkplan ingewerkt, waarbij zij ook kennisnemen van onze werkwijze, onze pedagogische leidende principes, het confrontatiemodel en de protocollen die wij gebruiken.

Het protocol fysiek beperkend handelen en of vrijheidsbeperkende maatregelen, is bekend bij iedereen die op de werkvloer werkzaam is.

2. Definitie van gedrag en maatregel

In situaties waar de veiligheid van de leerling of diens omgeving in het geding is, kunnen vormen van dwang en drang soms noodzakelijk zijn. Dit betekent dat wij binnen onze school duidelijke afspraken hebben gemaakt omtrent het handelen. We weten dat sommige leerlingen veiligheidsrisico's met zich meedragen waardoor wij richtlijnen hebben hoe we handelen in noodsituaties of situaties waar we moeten handelen. We zijn getraind in agressieregulatie, waarbij vooral aandacht wordt besteed aan het herkennen, voorkomen en begeleiden van alle vormen van agressie en geweld. Deze training is erop gericht om fysiek ingrijpen te voorkomen of zo lang mogelijk uit te stellen.

Fysiek- en/of vrijheidsbeperkend handelen kan voorkomen in situaties waar de veiligheid van de leerling en/of diens omgeving in het geding is. Het nemen van deze maatregelen is een stap in een pedagogisch proces. Het klassenteam en de rust en reset medewerkers proberen eerst met andere maatregelen te reageren; zoals de-escalerende methodiek "het confrontatiemodel" waarbij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

Wij gebruiken fysiek- en/of vrijheidsbeperkend handelen nooit met de intentie om een leerling te straffen of opzettelijk pijn te doen.

In het confrontatiemodel staan alle stappen beschreven die genomen worden om fysiek beperkend ingrijpen te voorkomen. Daarnaast staan de stappen beschreven die genomen worden als fysiek beperkend handelen niet kan worden voorkomen doordat een leerling een gevaar is voor zichzelf of voor een ander.

3. Communicatie met ouders (en leerlingen)

Het is van groot belang dat ouders (en leerlingen) al bij het eerste gesprek met de school geïnformeerd worden over de geldende afspraken rondom het waarborgen van de veiligheid van de leerling en/of diens omgeving. Zo weten ouders hoe er wordt omgegaan met agressief gedrag van kinderen, welke methoden voor de-escalatie worden gebruikt en wanneer welke maatregelen worden genomen. Daarnaast krijgen ouders uitleg over de wijze waarop zij in geval van betrokkenheid van hun kind worden geïnformeerd. Deze informatie maakt tevens deel uit van de schoolgids.

In het intakegesprek bespreken we met ouders en verzorgers wat de ondersteuningsbehoeften van hun kind zijn. Daarnaast bespreken we ook of er sprake is van agressie, dan wel van agressie-regulatieproblematiek en wat hun kind nodig heeft. We vertellen dan hoe we handelen wanneer er sprake is van een onveilige situatie en wat we doen bij een noodsituatie. We grijpen alleen fysiek in wanneer een leerling een gevaar voor zichzelf of voor een ander is. Ook bespreken we of op de vorige school sprake is geweest van fysiek en/of vrijheidsbeperkend handelen. Het is belangrijk te weten of de leerling al eerder in aanraking is geweest met agressie, huiselijk geweld of bedreigingen m.b.t. veiligheidsthema's.

We maken afspraken met ouders wat we doen en hoe ouders worden geïnformeerd indien de veiligheid van hun kind en/of diens omgeving in het geding is geweest.

Wij communiceren hierover transparant en betrekken vaak ook betrokken hulpverlening wanneer er een incident heeft plaatsgevonden.

4. Proportionaliteit en subsidiariteit

Professionals zijn bekend met de wijze waarop zij fysiek- en of vrijheidsbeperkend mogen handelen. Dit betekent dat zij tot in detail bekend zijn met de afspraken in het veiligheidsplan en dit protocol en getraind zijn en blijven met betrekking tot fysiek handelen. Zij kunnen hun handelen achteraf verantwoorden.

Indien een fysiek- en of vrijheidsbeperkende handeling wordt uitgevoerd, dan gelden hierbij de volgende uitgangspunten:

- a. De handeling is noodzakelijk en het minst ingrijpend
- b. De handeling is niet zwaarder dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie
- c. Het is de verwachting dat de gekozen handeling effectief is
- d. De professional maakt aan de leerling (naar vermogen) duidelijk wat de reden is voor het fysiek- en of vrijheidsbeperkend handelen en maakt duidelijk wat de duur ervan is
- e. De professional legt, indien nodig, uit aan andere leerlingen waarom de handeling is uitgevoerd.

5. Taakverdeling

Het bevoegd gezag van de school is verantwoordelijk, ook voor het handelen van het personeel dat zij toelaat in de klas.

Dit betekent dat alle mensen die betrokken zijn bij de klas kunnen handelen en daar waar een incident (noodsituatie) zich voordoet zij bevoegd zijn om fysiek beperkend te handelen.

Wie is verantwoordelijk voor welke stappen?

1. Binnen onze organisatie zijn 5 mensen opgeleid als trainer voor fysiek beperkend ingrijpen. Deze mensen trainen het personeel en de andere mensen die met leerlingen werken minimaal 2x per jaar. We werken met het confrontatiemodel en de trainers zijn opgeleid door stichting Mojo 51.

2. Indien zich een incident voor lijkt te gaan doen worden er minimaal 2 mensen in de school op de hoogte gebracht zoals voorgeschreven in het confrontatiemodel.

3. Deze mensen nemen regie op de situatie en zullen handelen conform afspraak en indien nodig.

4. Mocht de agressie gericht zijn op een collega die nog in de situatie is dan zal een collega zo snel als mogelijk de rol van deze collega overnemen zodat deze collega achteruit kan stappen en de situatie kan verlaten.

5. Indien zich een dergelijke situatie voordoet is er altijd contact met de CvB en de directie van de school. Zij beoordelen de situatie en zullen altijd als achtervang beschikbaar zijn voor leerkracht of andere betrokkenen.

6. De leerling wordt altijd naar een rustige plek begeleid op het moment dat dit mogelijk is.

7. Vanuit de plek waar de leerling zit, wordt met de CvB, de leerkracht en de rust en reset medewerkers gecheckt of de voorwaarden voldoen om de stap naar de klas te maken.

8. Indien duidelijk wordt na gesprekken met alle betrokkenen dat de leerling niet meer dezelfde dag terug kan naar de klas dan wordt er altijd overleg gepleegd met ouders/verzorgers.

Wanneer het niet lukt om de voorwaarden binnen de klas te realiseren dan wel de leerling te stabiliseren wordt de dag afgesloten.

9. De volgende dag is er altijd een herstelgesprek voordat de leerling weer kan starten. Dit is een maatregel die hoort bij een (fors) incident.

Indien de CvB i.s.m. de directie aangeeft dat het incident om een maatregel vraagt dan wordt in overleg bepaald dat er een schorsing kan worden opgelegd. We werken met incidentenkaarten en richtlijnen die een schorsing legitimeren en die nodig is om hersteltijd in te bouwen. We maken dan gebruik van het Protocol Schorsen en verwijderen van Attendiz.

6. Melding en verantwoording

Er vindt altijd een melding en verantwoording plaats. Dit gebeurt in het leerlingvolgsysteem, in het bijzonder in SWISS, onze incidentenregistratie systeem. De directeur krijgt hiervan standaard een melding. Ook de rust en reset medewerkers helpen mee om de registratie goed weg te zetten zodat er een compleet beeld is van het incident. Daarnaast registreren rust en reset medewerkers alle bezoeken en krijgen we wekelijks een compleet beeld van de interventies die we inzetten. Zorgelijke profielen van een leerling of klas wordt besproken in de CvB. Soms wordt er n.a.v. meldingen een extra leerling/zorgoverleg ingepland om het integrale beeld te bespreken. Leerlingen die schuren aan de schoolveiligheid hebben we goed in beeld. Deze leerlingen worden besproken in de werkgroep pedagogische veiligheid. Indien nodig zetten we acties uit die we monitoren in onze CvB-vergaderingen. In de teamvergaderingen wordt een analyse van de incidenten besproken.

7. Evaluatie

Als een professional in de praktijk fysiek- en of vrijheidsbeperkend heeft gehandeld, moet deze praktijksituatie altijd met betrokkenen worden geëvalueerd. Doordat een professional verantwoording aflegt over de uitgevoerde handeling of maatregel, feedback krijgt op het handelen en hierover in gesprek gaat, leren alle betrokken van de situatie. Indien er een heftig incident heeft plaatsgevonden in de school waar meerdere collega's betrokken zijn geweest, dan wordt dit ook gemeld in de personeelskamer. Er wordt dan kort en zakelijk een samenvatting van de debriefing gegeven en welke acties er zijn uitgezet. Ook staan we stil bij de nazorg van collega's die steun hebben aan andere collega's. Jaarlijks wordt de veiligheidsbeleving van leerlingen gemeten in de ZienVO.

8. Nazorg

Een incident dat leidt tot fysiek optreden kan ingrijpend zijn voor alle betrokkenen. Het is van belang voldoende aandacht te hebben voor ondersteuning van betrokkenen. Het incident wordt nabesproken met alle betrokkenen. Na een heftig incident wordt s 'avonds of de volgende dag door de directie gecontroleerd hoe het met de betrokkenen gaat.

9. Klachten

Ook als er duidelijke afspraken zijn gemaakt over communicatie met ouders en leerling, proportionaliteit en subsidiariteit, taakverdeling, verantwoording en nazorg, is het mogelijk dat er een klacht wordt ingediend. Hierbij treedt de klachtenregeling van Attendiz in werking.

10. Professionalisering

Om veilig fysiek in te grijpen, is het noodzakelijk dat professionals deskundig zijn. Een goed veiligheidsbeleid voorziet in het op maat toespitsen van trainingen hierin. De Attendiz Academie voorziet in facultatieve trainingen voor individuele medewerkers, passend in het Attendiz Veiligheidsbeleid. Binnen onze organisatie zijn 5 mensen opgeleid als trainer voor fysiek beperkend ingrijpen. Deze mensen trainen het personeel en de andere mensen die met leerlingen werken minimaal 2x per jaar. We werken met het confrontatiemodel en de trainers zijn opgeleid door stichting Mojo51.

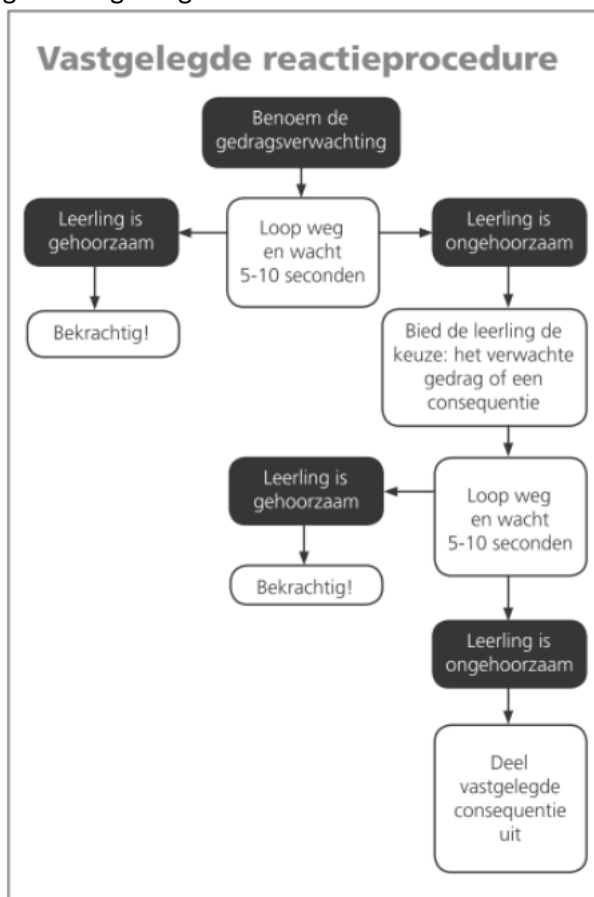
Het confrontatiemodel in combinatie met de reactieprocedure

Het confrontatiemodel bestaat uit 6 fases:

Fase 1: de non-verbale vriendelijke communicatie. Hierbij ben je vriendelijk en heb contact met de leerling. Je laat merken dat je de leerling ziet. Je hebt hierbij alle leerlingen gezien en leerlingen weten dit (bijv. bij binnenkomst of bij start van de dag). Denk aan bekrachtigen bij gewenst gedrag.

Fase 2: de non-verbale strenge confrontatie. Als de leerling iets doet wat je niet wil laat je dit non-verbaal merken. Je kijkt diegene kort en streng aan, waarbij je eventueel een gebaar maakt. Denk aan bekrachtigen bij gewenst gedrag.

Fase 3: de verbale vriendelijke confrontatie. Wanneer de leerling niet stopt, vraag je op een vriendelijke manier of diegene daarmee wil ophouden. Hierbij wordt de naam genoemd. Bv: "Pietje, tijdens de uitleg ben je stil. Je wacht en loopt weg. Denk aan bekrachtigen bij gewenst gedrag.

Fase 4: de verbale strenge confrontatie. Wanneer de leerling nog steeds niet stopt, spreek je hem/haar streng aan met een korte duidelijke verwachting. Weet van te voren wat je wil zeggen. Bv. "Pietje, je kunt nu kiezen: tijdens de uitleg ben je stil of je krijgt de uitleg na lestijd . Je wacht even en loopt weg. Denk aan bekrachtigen bij gewenst gedrag. Wanneer de leerling ongehoorzaam blijft volgt de consequentie. Wanneer de leerling de consequentie volgens afspraak uitvoert bekrachtigen. Wanneer de leerling de consequentie niet uitvoert volgt er een gesprek met ouders. Wanneer er een fysieke confrontatie (denk aan veiligheid leerling, klasgenoten en collega's) ontstaat, zie fase 5.

Fase 5: verbale schreeuw confrontatie. Wanneer er een fysieke confrontatie dreigt, schreeuw je (zonder naam te noemen) hard dat diegene hiermee moet stoppen. Bv. : “STOPPEN NU!”. De bedoeling hiervan is dat de dichtstbijzijnde collega's dit horen en weten dat ze hulp moeten bieden. De collega's (min. 2) gaan in een halve cirkel om de leerling heen staan. Hierbij heeft de leerling nog de

mogelijkheid om te schakelen en eventueel met een andere collega mee te gaan om rustig te worden. Indien de leerling luistert het gewenste gedrag bekrachtigen.

Fase 6: de fysieke confrontatie. Wanneer de leerling niet rustig wordt en de veiligheid in het geding is, wordt de leerling met meerdere collega's op de grond gelegd. Hierbij is het van belang dat de leerkracht rustig en op normaal volume praat en altijd zelf blijft denken of zijn/haar handelen goed is (ook voor verslag, precies weten wat er is gebeurd). Degene die de confrontatie begint, hoeft deze niet af te maken, andere collega's kunnen het overnemen.

Belangrijk bij het confrontatiemodel

- Geeft de leerling tijd om te schakelen tussen de verschillende fases.
- Er moet vertrouwen zijn in het team om dit uit te kunnen voeren.
- Veiligheid voor jezelf en voor anderen staat voorop.
- Niets doen, is nooit goed.
- Laat aan de rest van de groep zien dat je zorg hebt en veiligheid wil bieden.
- In heel extreme gevallen kan er schade ontstaan. Belangrijk is dat je een eerlijke beschrijving geeft van de confrontatie (waarin ook fouten gemaakt kunnen worden). Belangrijk hierin is dat je weet dat de school altijd achter je staat.
- Probeer fysiek ALTIJD te voorkomen.

